

text> Honza „Klokánek“ Šípek (kangaroo@eldar.cz)

foto: XXXXXX

„Sami navštěvujeme koncerty vážné hudby a vadí nám fakt, že jsou doslova přebité kontrastem, který škodí vyznání skladby – jedna překážka druhá. Proto chceme dělat koncerty, které mají co nejvíce společných jmenovatelů,“ objasňuje vznik Konvergence Ondřej. Vysvětluje, že i sdružení je postaveno tak trochu na principu skladby – že jeho čtyři členové zastupují protikladné temperamenty, které se ale mohou doplňovat a vytvářejí tak souznění. „Najít styčné plochy, spojitosti a tak tvořit koncerty. Ne na základě rozdílných vizí,“ vysvětluje Tomáš.

Jak taková skladba vzniká? U popu je základerní jednoduchá chyllavá melodie, tady složitá struktura. Na začátku je samozřejmě nápad, ale to není všechno, varuje Ondřej. Pak nastává několikaměsíční – někdy i několikaletá – skladatelská dřina: „Ta práce nevypadá tak, že by člověka políbila múza, ale tak, jako to kdysi dělal Hayden – ten tím byl pověstný – měl pracovní dobu od osmi do dvanácti, během těch čtyř hodin komponoval a pak měl padla. Mně se nejlíp komponuje v noci: mezi dvanáctou a třetí ráno je to úplně ideální. Přes den mě napadají nápady, tak nad nima přemýšlím a přes noc je klid je zpracovávat,“ říká Tomáš. Nápad ale nemusí být jenom kousek melodie – může to být inspirace třeba geometrickým tvarem nebo zajímavou strukturou. Těžko si to představit? Když přejedete rukou po vlnitém plechu, hraje vlastně taky jeho strukturu. Asi si dokážete představit i zvuk kruhu, čtverce nebo vlnovky. A teď si představte katedrálu!

Právě ke katedrále – mohutné, důstojné, složité a pro někoho možná nepochopitelné – totiž Tomáš soudobou hudbu přirovnává. Popmusic naproti tomu vytváří jednoduché prefabrikované domečky, jeden jako druhý.

Konvergence

Ondřej Štochl, Honza Rybář, Tomáš Pálka a Roman Pallas jsou skladatelé. Skládají hudbu, kterou byste možná označili za vážnou, dnes se jí říká soudobá. Ze začátku se zdálo, že jim budu jen stěží rozumět. Baví se téměř jenom o skládání, o hráčích, o dirigentech. Tito pánové navíc – přes veškerý svůj individualismus – založili skladatelské sdružení, jehož cílem je co největší souběžnost, sbíhavost, doplňování – cizím slovem Konvergence.

Skládání si podle popisu Konvergence představuji tak, že jednotlivé hlasy nástrojů různě vystupují na povrch, doplňují se, někdy spolu vedou boje, jindy dialogy. Každý takový skladatelský princip lze ale docela dobře popsat i rozumem, dokonce matematicky, dá se vyučovat a cvičit. Tak taky začínal Ondřej – studoval skladby „stylových konců“ (konec renesance, konec baroka, konec romantismu, pozdní Beethovenovy opusy) a na ně psal skladby vlastní – ve skutečnosti historické studie. V diplomové práci se věnoval „výpočtu intenzity souzvuku“. Skladby složené bezvýhradně racionálně (jako když rýsujete na rýsovacím prkně obraz madony) jsou ale prý spíš pro odborníky. Všichni čtyři se snaží do skládání dát vlastní emoce, zachytit svoje rozpoložení nebo přístup ke světu.

„U mě cesta ke komponování začala v prvním ročníku na konzervatoři, v dětství i v pubertě jsem byl spíš uzavřenější typ, který neuměl moc komunikovat. To komponování mi přinášelo možnost ventilovat své pocity, ať už kladný nebo záporný,“ vysvětluje Ondřej. „Na lidi ostatní soudobá hudba působí spíš negativním dojmem, často se až divím... Ve mně to třeba vyvolá úžasnou náladu, mám z toho chuť tancovat. To je zvláštní srovnávat. Snažím se taky dát do hudby nějaký pocit, pak to někdy na posluchače působí úplně jinak...“ přemýšlí Honza Rybář. Jeho tatínek byl taky skladatel, takže když se učil jako malý na klavír, začal už v osmi letech komponovat první skladbičky. Když ještě neuměl noty, zapisoval mu je táta.

Dostáváme se ale už do oblasti úplně duchovní. „Ze všeho nejvíc mě na hudbě fascinuje možnost deformovat vztah fyzikálního a psychologického času. V krajním případě ta hudba může být i taková,

Takoví obyčejní skladatelé...

že člověk sice fyzicky v čase existuje, ale vůbec ho nevnímá. Hudba se může stát něčím, co není příběh. Obraz takovou moc nemá. Můžeš k němu přijít, všimnout si jednotlivých detailů... Hudba může tohle zrušit. Člověk je závislý na tom, co právě slyší, nemůže slyšet to, co se ozve za pět sekund... Když je taková, není v posluchačově moci to vnímat jinak. Maximálně jí může nerozumět.“ Ondřej to ukazuje na příkladu jedné ze svých posledních skladeb – Jang a Jin – perspektiva Tao: „Jin a Jang, to jsou dva principy, který si odporují, ale dokážou se doplňovat. Nejdřív zazní jeden, po pěti minutách druhý, po dalších třech minutách se vrátí ten první a takhle to je jako kyvadlo, až na konci splynou v jeden celek.“

Je ale něco takového vůbec pro „obyčejného posluchače“? Může to vnímat člověk nepoučený hudební naukou a nepoznamenaný klasickými skladateli?

„Zralý autor musí podle mě několikrát vykonat cestu: jednak k vlastní představě, z níž se časem usadí určité jádro, které působí – i s časovým odstupem – tak, jak chtěl. A od toho jádra zase vykonává cestu k posluchačům: snaží se jim to zpřístupnit. Když potom zjistí, že se od jádra odklonil, musí se vrátit. Když najde zdravý kompromis mezi rovinou, která je přístupná i lidem, kteří o hudbě nic nevědí, a svým tvůrčím záměrem, pak je teprve taková skladba schopná života. Pochopitelně to síto, ve kterém zůstanou neživotaschopné skladby, je strašlivě husté,“ snaží se slovy popsat svou práci Ondřej. Zralý autor podle něj neřekne, že jeho pět let staré skladby jsou překonané, že je už úplně jinde – to by v nich nebyla obsažená skutečná esence. „Počkej, sám jsi to ale o svých starších skladbách řekl,“ směje se Tomáš. Dokonalost je dovolena pouze bohům, ale není důvod, proč se k ní nesnažit přiblížit. „Ale když my jsme ještě mladý a hledáme...“ směje se nakonec Tomáš.

KONCERT

14. dubna od 19:30

v bývalém kostele sv. Vavřínce na Malé Straně, Hellichova 18.

6. a 8. května v Mánesu od 20:00

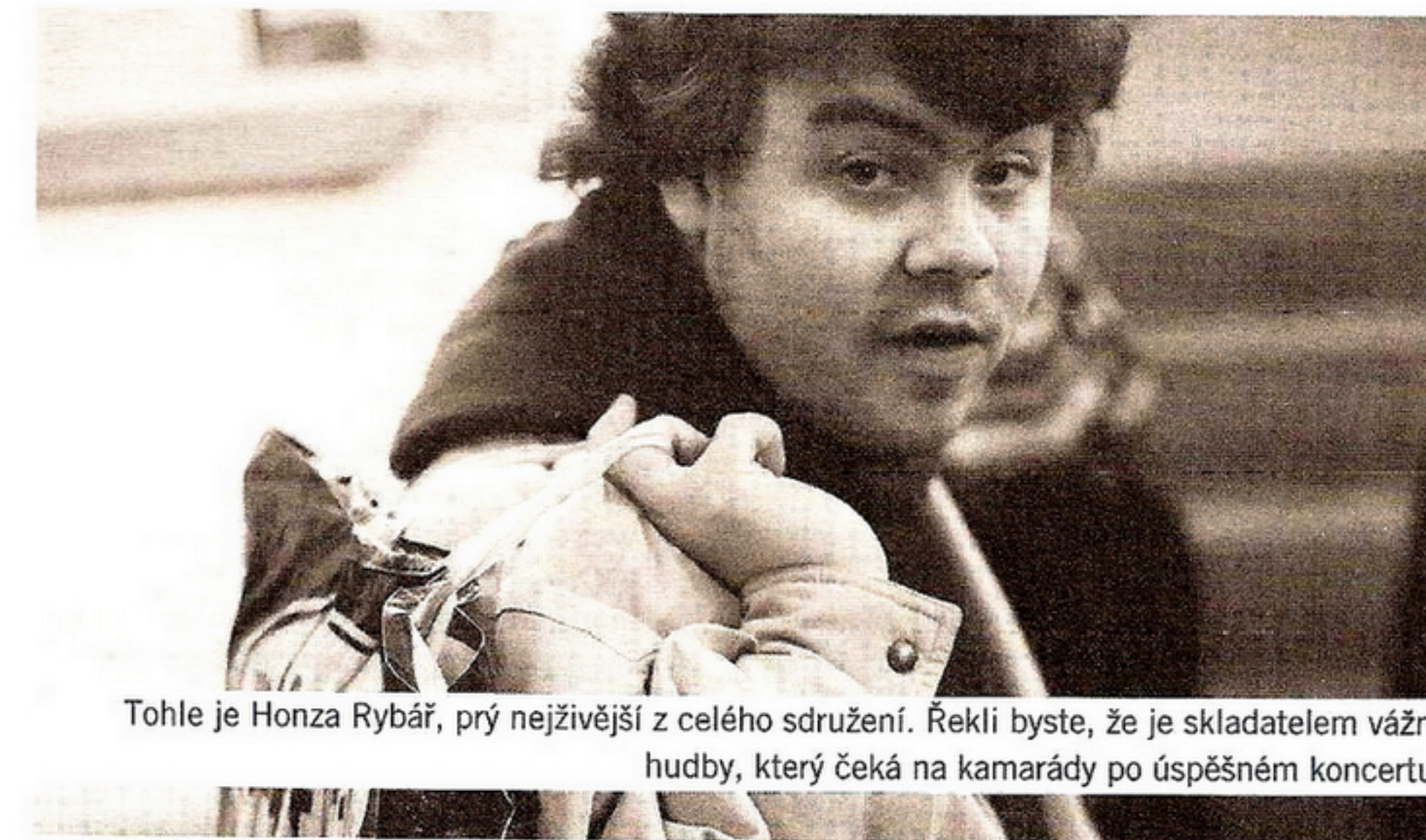
koncert prostorových skladeb. Při provádění prostorové skladby nesedí hráči jen před publikem, ale i přímo v něm nebo za ním, někdy se dokonce i pohybují. Vzniká tím zajímavý prostorový efekt.

KONTAKT:

konvergence@centrum.cz, www.sweb.cz/konvergence

Konvergence (zleva): Jan Rybář, Ondřej Štochl, Tomáš Pálka, Roman Pallas.

Tohle je Honza Rybář, prý nejživější z celého sdružení. Řekli byste, že je skladatelem vážné hudby, který čeká na kamarády po úspěšném koncertu?

Tomáš Pálka chtěl ukázat, že i skladatelé jsou normální lidé, kteří chodí do hospody. O čem se po třetímu pivu baví? Třeba o provedení skladby Michala Trnky „Ozubená kastrující vagina“, při němž měli houslisté na smyčcích natažené ústřížky kondomů, což vydávalo podivné zvuky.

Záznam rozhovoru s Konvergencí stejně jako její muziku zdarma ke stažení a diskusi k tomuto článku naleznete v archivu studentského **Rádia Akropolis** a na adrese <http://eldar.cz/jitro/konvergence>